

Amira Imširagić

STAVOVI RODITELJA UČENIKA OŠTEĆENOGA SLUHA O SURADNJI OBITELJI I ŠKOLE

Sažetak: Dijete školske dobi kroz svoje odrastanje nalazi se u situaciji da svakodnevno izmjenjuje najmanje dvije različite sredine (obitelj i školu) i isto toliko odgojnih faktora (roditelji i učitelji).

Kako bi se ublažila moguća razilaženja tih sredina i faktora, ukazuje se potreba organiziranja redovite i kvalitetne suradnje obitelji i škole.

Učenici oštećenoga sluha, kao članovi obitelji, jednako su važni u tom obrazovnom lancu. Čak i najpažljiviji i najsposobniji učitelji trebaju podršku roditelja i ostalih članova obitelji koji će poticati i učiti djecu da cijene učenje. Roditelji su najvažniji učitelji svojoj djeci. Roditeljski stav i gledanje na obrazovanje lako se prenosi na djecu. Da bi osigurali uspjeh u školi, djeca trebaju podršku roditelja u aktivnostima vezanim za školu. Iz toga se razloga suvremena škola okreće roditeljima i uvažava ih kao utjecajne faktore o kojima može ovisiti kvalitetan odgojno-obrazovni rad škole u cjelini.

Osnovni cilj ovoga rada bio je ispitati utjecaj obitelji učenika oštećenoga sluha na uspjeh u odgojno-obrazovnom radu. Ukupno je ispitano 38 roditelja Centra za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora u Tuzli. Potvrđena je funkcionalna veza između redovite i aktivne suradnje roditelja učenika oštećenoga sluha i uspjeha učenika u odgojno - obrazovnom radu.

Ključne riječi: učenici oštećenoga sluha, obitelj, škola, učitelji.

UVOD

Obitelj je jedan od najvažnijih čimbenika u cjelokupnom razvoju djeteta. Obitelj možemo definirati kao društvenu grupu, odnosno kao ujedinjenje odraslih pojedinaca suprotnih spolova (supružnika) i njihove djece (rođene ili usvojene).

Obitelj je primarna društvena zajednica i obiteljski odgoj je nezamjenjiv. Taj odgoj ne podrazumijeva samo brigu o djetetu u kući, nego kvalitetnu brigu roditelja o djetetu uopće. U obitelji dijete stječe svoja prva iskustva, ostvaruje prvu komunikaciju, uči da bude voljeno i da voli, prima pažnju i razumijevanje, izgrađuje stavove, prihvaća vrijednosti. Roditelji su po svojoj prirodnoj i društvenoj funkciji odgojitelji. "Odgojitelj prije nego počne odgajati čovjeka, sam mora biti potpuni čovjek"(Rousseau).

Dijete primarni odgoj stječe u obiteljskoj zajednici, no obitelj mora dijete uključiti u širu društvenu zajednicu i osposobiti za snalaženje u društvu. Obitelj i učitelji iznimno su važni za postizanje uspjeha učenika oštećenog sluha. Odgojno-obrazovne zadatke teško je u potpunosti izvršiti bez bliske suradnje roditelja i nastavnika.

U razdoblju nagloga razvoja znanosti, tehnike i kulture; u razdoblju jake demokratizacije društvenog života, škola i obitelj moraju učiniti sve da zadovolje potrebe mladih. Suradnjom roditelja i škole usklađuju se odgojne mjere u obitelji i školi, postiže se da dijete zavoli školski rad, ide u školu rado, s lakoćom i osjećajem zadovoljstva.

Suradnja omogućuje da roditelj uvijek zna što i kako učenik radi, kad mu je i zašto potrebna pomoć. U ovakvim uvjetima brzo se otklanjaju uzroci neuspjeha u pojedinim predmetima i preventivno djeluje na nepoželjne oblike ponašanja.

Roditelji i učitelji trebaju uspostaviti partnersku komunikaciju jer je ona imperativ uspješnosti rada škole kao odgojno-obrazovne ustanove.

Problem i cilj istraživanja

U nastojanju postizanja veće djelotvornosti, suradničkih i partnerskih odnosa, može se promatrati okvir odnosa između roditelja i škole. Roditelji i odgajatelji, nastavnici i stručni suradnici trebaju uspostaviti partnersku komunikaciju jer je ona imperativ učinkovitosti rada u ostvarivanju zajedničkoga cilja. Istraživanja pokazuju da su djeca s posebnim potrebama čiji roditelji aktivno sudjeluju u njihovom odgoju i obrazovanju, uspješnija i bolja. Uključivanje roditelja često je teško zbog izazova s kojima se svakodnevno susreću, kao što je manjak vremena, neznanje o tome kako se uključiti i loša komunikacija između škole i obitelji. Svi ovi čimbenici negativno se odražavaju na uspjeh djeteta u školi.

Cilj istraživanja je ispitati utjecaj obitelji na uspjeh učenika Centra za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora u Tuzli. Rezultati istraživanja poslužiti će za neposrednu praksu i unaprjeđenje sustava odgoja djece s posebnim potrebama.

Hipoteze

H₁ . Pretpostavlja se da postoji razlika u strukturi stavova roditelja učenika oštećenog sluha o suradnji između škole i obitelji

H₂ . Pretpostavlja se da roditelji smatraju važnom suradnju između obitelji i nastavnika za uspjeh učenika oštećenog sluha u školi

H₃ . Pretpostavlja se da roditelji posvećuju dovoljno vremena učenicima oštećenog sluha u radu kod kuće

METODE RADA

Uzorak istraživanja

Uzorak istraživanja činilo je 38 roditelja Centra za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora u Tuzli.

Mjerni instrument

U radu je korišten upitnik od 7 pitanja sastavljenih za potrebe ovoga istraživanja. Upitnik je šifriran tako da odgovor koji izražava najpovoljniji stav prema suradnji nosi tri (3) boda, dok odgovor koji izražava najnepovoljniji stav nosi jedan (1) bod. To znači da ispitanici koji ostvare najmanji broj bodova na upitniku imaju najlošije, dok ispitanici koji imaju najviše bodova imaju i najpozitivnije stavove prema suradnji.

Metode obrade podataka

Obrada podataka izvršena je analizom frekvencija i postotaka te su neki podatci predstavljeni i grafički.

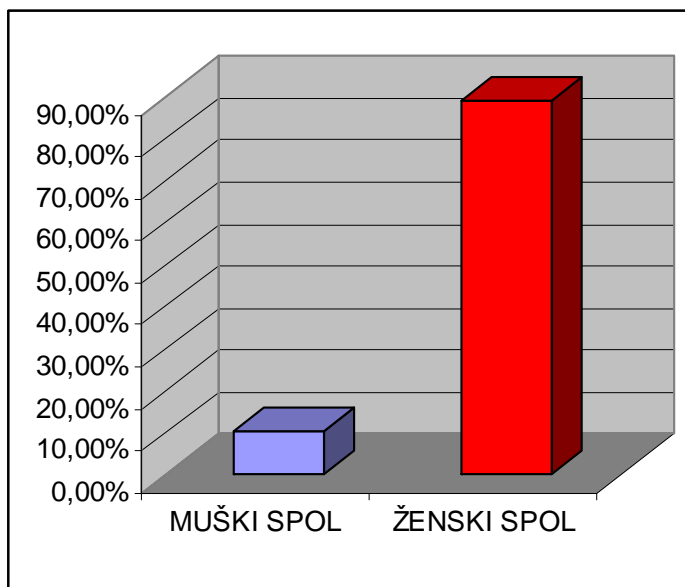
REZULTATI RADA I RASPRAVA

Jedna od osnovnih karakteristika suvremene škole je uvažavanje činjenice da je obitelj prvi i najvažniji odgojni čimbenik. Roditelji djece oštećenog sluha trebaju aktivno surađivati, analizirati i pratiti rad njihove djece, ne samo u odgoju i obrazovanju, već i u rehabilitaciji slušanja i govora koje se realizira pri centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju slušanja i govora. Uloga roditelja vrlo je važna jer roditelj je prvi učitelj svome djetetu i najbolji poznavatelj svoga djeteta. U procesu odgoja i obrazovanja učenika oštećenoga sluha ističe se značaj kontinuirane suradnje između roditelja i nastavnika. Obitelj i škola moraju uspostaviti zajedničku suradnju i izravno se uključiti u donošenje odluka o planiranju i provedbi, razgovarati sa stručnim osobljem, dolaziti u školu na informacije i roditeljske sastanke i pronalaziti rješenja. Odgojna praksa pokazala je nužnost suradnje obitelji i škole.

Ovim istraživanjem pokušali smo doći do saznanja o suradnji između škole i obitelji učenika oštećenoga sluha.

Spol ispitanika	f	%
Muški	4	10,5
Ženski	34	89,5
Ukupno	38	100

Tablica 1. Struktura uzorka u odnosu na spol

Slika 1. Struktura uzorka u odnosu na spol

Ovo istraživanje temelji se na podacima dobivenim anketnim ispitivanjem provedenim među roditeljima učenika oštećenog sluha koji pohađaju Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora u Tuzli. Uzorak našeg istraživanja činilo je 38 roditelja učenika oštećenog sluha oba spola (tablica 1., grafikon 1). Najveći broj ispitanika činile su osobe ženskog spola - 34 osobe ili 89,5%. Ovaj podatak ne iznenađuje s obzirom da je majka ta koja se brine o djetetu i najveći dio svoga vremena provodi s djetetom, a otac je zadužen za materijalnu brigu oko obitelji.

Procjena neophodnosti suradnje između roditelja i škole

Želimo li stvoriti kvalitetniji sustav odgoja, obrazovanja i rehabilitacije učenika oštećenog sluha, trebamo se izboriti za sredinu u kojoj će nastavnik i roditelj biti zainteresirani jedan za drugoga. Mogućnosti suradnje su velike, a na nastavnicima i roditeljima je da zajednički odaberu one oblike suradnje koji će odgovarati i jednima i drugima. Uspješna suradnja između roditelja i škole dat će pozitivne rezultate u uspjehu učenika oštećenoga sluha u odgoju i obrazovanju. Dobrim suradničkim i partnerskim odnosima može se pridonijeti kvalitetnom odgojno-obrazovnom radu škole u cjelini. Vođeni ovom činjenicom, zanimao nas je stav roditelja o neophodnosti suradnje između škole i roditelja učenika oštećenog sluha.

	1	2	3	4	5	6	7
Aritmetička sredina	2,95	2,29	2,95	2,89	2,68	2,00	2,95
Standardna greška	0,05	0,12	0,05	0,07	0,09	0,16	0,05
Standardna devijacija	0,32	0,77	0,32	0,45	0,57	0,96	0,32
Varianca	0,11	0,59	0,11	0,20	0,33	0,92	0,11
Minimum	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maximum	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Sum	112,00	87,00	112,00	110,00	102,00	76,00	112,00
N	38,00	38,00	38,00	38,00	38,00	38,00	38,00
Nivo povjerenja (95,0%)	0,11	0,25	0,11	0,15	0,19	0,32	0,11

Rezultati deskriptivne analize na sumarnoj varijabli prikazani su u tablici 3.

Aritmetička sredina	18,71
Standardna greška	0,60
Standardna devijacija	3,73
Varianca	2,36
Minimum	7
Maximum	21
Sum	711
N	266
Nivo povjerenja (95,0%)	1,22

Tablica 3. Rezultati deskriptivne statistike na sumarnoj varijabli Upitnika

Teorijski raspon ljestvice iznosi od 7 do 21. Svaki ispitanik je mogao za svaku česticu ostvariti rezultat od 1 do 3, odnosno u prosjeku taj rezultat iznosi 2. Kada se taj prosječan broj pomnoži s brojem čestica upitnika (7), dobije se rezultat 14, što znači da je prosječan rezultat ljestvice 14. Iz tablice 3 je vidljivo da je prosječan rezultat (18,71) viši od sredine ljestvice, tako da se stavovi roditelja učenika oštećenog sluha mogu smatrati pozitivnima jer je ranije naglašeno da je upitnik šifriran u tom smjeru da viši broj bodova sa sobom nosi i pozitivnije stavove. To znači, što su aritmetičke sredine više, stavovi su pozitivniji i suprotno

Na pitanje: „Smatrate li suradnju s nastavnicima važnom za uspjeh učenika?“, ispitanici su dali sljedeće odgovore:

	frekvencija	%
Da	37	97,30
Nisam siguran	0	0,00
Ne	1	2,7'

Najveći broj ispitanika 37 ili 97,3% suradnju s nastavnicima smatraju vrlo važnom za uspjeh učenika oštećenog sluha u odgojno-obrazovnom radu.

Smatrajući važnost kontinuirane suradnje između roditelja i škole važnom za uspjeh učenika oštećenog sluha, jedno pitanje u našem istraživanju bilo je: „Koliko puta posjećujete školu?“. Struktura odgovora bila je sljedeća:

	frekvencija	%
Tjedno	18	47,30
Mjesečno / Kada su roditeljski sastanci/informacije	13	34,20
Na poziv nastavnika	7	18,40

Najveći broj roditelja posjećuje školu tjedno (47,3%), mjesečno, odnosno kada su roditeljski sastanci školu posjećuje 34,2% roditelja, dok 18,4% posjećuje školu samo na poziv nastavnika. Ovaj podatak upućuje na nedovoljnu zainteresiranost roditelja za uspjeh njihovog djeteta u školi te ovakav indiferentan stav roditelja može biti jedan od uzroka ne samo lošeg uspjeha u učenju i vladanju, nego i pojave nepoželjnih oblika ponašanja.

Na pitanje: „Smatrate li da nedovoljna informiranost roditelja može biti uzrok lošeg uspjeha učenika?“, struktura odgovora bila je sljedeća:

	frekvencija	%
Da	37	97,30
Nisam siguran	0	0,00
Ne	1	2,70

Analizirajući prikazane pokazatelje, možemo uočiti da najveći broj roditelja (97,3%) misli da nedovoljna zainteresiranost roditelja za uspjeh djeteta u školi može biti jedan od uzroka lošeg uspjeha u učenju i postizanju lošeg uspjeha u vladanju.

Za uspjeh u školi, neophodan je ne samo rad u školi, nego i rad kod kuće. Roditelji tu imaju dominantnu ulogu. Vođeni ovom činjenicom, u istraživanju smo htjeli utvrditi posvećuju li roditelji dovoljno pažnje učenicima u izradi domaćih zadataka. Zbog toga je pitanje u našem radu bilo: „Smatrate li da je za uspjeh u školi važan rad kod kuće?“. Struktura odgovora bila je sljedeća:

	frekvencija	%
Da	36	94,7
Nisam siguran	0	0,00
Ne	2	5,3

Najveći broj roditelja učenika oštećenoga sluha (94,7%) smatra rad kod kuće neophodnim za postizanje uspjeha učenika u odgojno-obrazovnom radu.

Imajući u vidu važnost roditelja za postizanje uspjeha njihova djeteta, pitanje u našem radu bilo je: „Koliko pomažete djetetu u učenju?“ Navedeni pokazatelji govore nam da najveći broj roditelja kontinuirano pomaže djetetu u izradi domaćih zadataka i učenju, njih čak 73,6 %.

	frekvencija	%
Svakodnevno	28	73,6
Povremeno	8	21
Ne pomažem mu	2	5,2

Na pitanje: „Smatrate li da je za uspjeh u učenju važniji rad kod kuće, u školi ili podjednako?“, struktura odgovora bila je sljedeća:

	frekvencija	%
U školi	17	44,7
Kod kuće	4	10,5
Podjednako	17	44,7

44,7% roditelja smatra da je za uspjeh u učenju neophodan rad kod kuće te isti postotak roditelja smatra su rad kod kuće i rad u školi podjednako važni za postizanje uspjeha u školi.

Na pitanje: „Smatrate li da nastavnici dovoljno surađuju s roditeljima?“, struktura odgovora bila je sljedeća:

	frekvencija	%
Da	37	97,30
Nisam siguran	0	0,00
Ne	1	2,70

Možemo uočiti da najveći broj ispitanika smatra da nastavnici dovoljno surađuju s roditeljima.

ZAKLJUČCI

Na osnovi rezultata istraživanja, došli smo do sljedećih zaključaka:

1. Najveći broj roditelja učenika oštećenoga sluha smatra važnim aktivnu suradnju obitelji i škole.
2. Očigledno je da najveći broj roditelja kontinuirano posjećuje školu radi uvida u uspjeh njihovog djeteta, ali značajan je i broj roditelja (7 ili 18,4 %) koji pokazuju nezainteresiranost za uspjeh njihova djeteta.
3. Većina roditelja (37 ili 97,3%) smatra da nedovoljna informiranost roditelja može biti uzrok lošeg uspjeha učenika.

4. Roditelji neprestano rade s djetetom (36 ili 94,7%), a samo su 2 roditelja ili 2,7% mišljenja da nastavnici ne surađuju dovoljno s roditeljima.

LITERATURA

- Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zadru (2004.): *Dijete, odgojitelj, učitelj*.
Dervišbegović M (1997.): *Socijalna pedagogija s androgogijom*, II prerađeno i dopunjeno izdanje, Sarajevo
Jurić V (2004.): *Metodika rada školskog pedagoga*, Školska knjiga, Zagreb
Rosić V (2005.): *Obitelj, škola*, Žagar, Rijeka

ATTITUDES OF HEARING-IMPAIRED STUDENTS' PARENTS TOWARDS SCHOOL-FAMILY COOPERATION

Abstract: Through the growing child of school age is in situation to change at least two different environments (family and school) and also the same number of raising factors (parents and teachers). To shrink the possibility of splitting those environments and factors there is necessity of organising regulary and quality cooperation of family and school. Hearing impaired children, as a members of family are equally important in the education chane.

Even the most carfeul and most capable teachers need support and teach children to appreacite learning. Parents are the most important teachers to their children. To insure success in school, children need parents support for school and activities related to school turns for parents and imploys then like influence factors on which as a whole may depend. The main goal of this worh is to research the influence of family of hearing impaired children to succeed in raising-educational work. Thirty-eight parents of Centre for education, raising, and rehabilitation of hearing and speech in Tuzla were questioned. Functional conection between regulary and active cooperation of parents of pupils in rasing-educational work was established.

Key words: family, school, hearing impaired children, teachers.

Author: mr. sc. Amira Imširagić, dipl. defektolog-surdoaudiolog, Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja govora, Tuzla

Review: *Život i škola*, br. 21 (1/2009.), god. 57., str. 73. do 80.

Title: Stavovi roditelja učenika oštećenoga sluha o suradnji obitelji i škole

Categorisation: stručni rad

Received on: 9. veljače 2009.

UDC: 37.064.1

37.018.26

376.4

Number of sign (with spaces) and pages: 14.622 (: 1800) = 8,123 (: 16) = 0,507